

NOTEER NU REEDS
IN UW AGENDA!

VAV BEZOEKT OP 27 MEI
HET KMSKA.
Noteer deze datum!

KBC IBAN nr.: BE22 4073 0622 5147
Secretariaat VAV: Dascottelei 78 2100 Deurne
Tel. 0468-309334 (NIEUW NUMMER)
e-post: info@vlaamsartsenverbond.org
webstek: www.vlaamsartsenverbond.org
Het secretariaat is open op
dinsdag en donderdag (9 u-17.30 u).

RAAD VAN BESTUUR - REDACTIERAAD PERIODIEK

Voorzitter: Jan Van Meirhaeghe
Ondervoorzitter: Jan Dockx (cultuur)
Secretaris: Bart Garmyn
Penningmeester: Geert Debruyne
Externe betrekkingen: Lieve Van Ermen
Leden: Chris Geens, Frank Goes (hoofdredacteur
Periodiek), Eric Ponette*

RAAD VOOR ADVIES

prof. dr. D. De Looze, UGent
prof. em. O. Steeno
prof. em. A. Baert
prof. dr. Ph. Vandekerckhove, Rode Kruis Vlaanderen
prof. dr. D. Brutsaert, UA Antwerpen

PERIODIEK

Verantwoordelijke uitgever: dr. F. Goes,
Sionkloosterlaan 7, 2930 Brasschaat
Hoofdredacteur: dr. F. Goes

De gepubliceerde bijdragen verschijnen onder
de verantwoordelijkheid van de auteurs.

Layout: www.xpair.be
Drukkerij: www.vanderpoorten.be

INHOUD

VOORWOORDEN	3
CITATEN	5
GESCHIEDENIS VAN DE GENEESKUNDE	6
VAN UW HOOFDREDACTEUR	13
POLITIEKE ACTUALITEIT	14
HET RODE KRUIS VLAANDEREN	19
POLITIEK NIEUWS	21
VAV BEZOEKT	26
CULTUUR	
BOEKEN	28
TENTOONSTELLINGEN	29
FILM	31
IN MEMORIAM	34

LIDGELD VANAF 2023

Gedrukte Periodiek

Elektronische versie

Gewoon lid

110

90

Arts in opleiding of zonder praktijk

70

50

Artsenkoppel

150

130

Artsenkoppel in opleiding of zonder praktijk

90

70

Steunend lid

200

Voorwoord van de nieuwe voorzitter

Op zaterdag 25 februari 2023 bezochten we in de voormiddag het GUM (Gents Universiteitsmuseum) en na de middag hielden we de jaarlijkse statutaire ledenvergadering van het VAV met dit jaar ook bestuursverkiezingen.

Ik werd voor de tweede keer aangeduid als voorzitter van een fiere vereniging die net honderd jaar geworden is. We genieten nog na van de schitterende viering op het Schoon Verdiep van het Antwerpse stadhuis in oktober laatstleden en prijzen ons gelukkig met de uitgave van het verzorgde en degelijke jubileumboek, waar we de volgende maanden verder moeten mee uitpakken.

Een fiere vereniging inderdaad, met het prestige van haar leeftijd, maar ook met de mankementen van haar ouderdom. Het aantal leden blijft dalen, en de leden verouderen. Jongeren sluiten mondjesmaat aan en dat zou beter moeten.

Het lidmaatschap moet herbekeken worden. Zetten we bijvoorbeeld de deur open voor andere medische beroepen?

We zijn een socio-culturele vereniging die als drukkinggroep zijn politiek-maatschappelijke rol speelt. Maar we zijn deze eeuw ook geëvolueerd naar een denktank over de Vlaamse gezondheidszorg. De betrokkenheid en het bereik zal verhogen door nog meer gebruik te maken van de digitale media.

Ons blad "Periodiek" is inhoudelijk sterk en oogt ook fraai. Het blijft een noodzakelijk bindmiddel voor onze leden. En het kan interactiever worden door in te spelen op de evolutie van de digitale en sociale media. De culturele peiler blijft voor mij een wezenlijk aspect van het VAV. Zelfs al krijgen wij uit diverse andere hoeken mooi aanbod, de ontmoeting onder VAV-collegae en het gezellige moment nadien kunnen we niet missen. Een vereniging is dat verplicht aan zijn leden.

Maar er zijn nog momenten waar we kunnen discussiëren. Op 14 oktober organiseren we opnieuw een symposium in onze Vlaamse hoofdstad. Het kreeg de titel mee: "Naar een communautarisering van de gezondheidszorg in 2024!". Meer informatie volgt later, maar hou alvast die datum vrij.

En we moedigen u ook aan om op zaterdag 6 mei naar De Montil in Essene-Affligem te komen. Het Aktiekomitee Vlaamse Sociale Zekerheid houdt dan ook een symposium: "Sociale zekerheid & vergrijzing: wie gaat dat blijven betalen?". De aankondiging vindt u in deze Periodiek.

Net zoals mijn voorgangers herhaal ik dat het VAV moet blijven bestaan zolang de gezondheidszorg en het gezondheidsbeleid niet overgeheveld zijn naar Vlaanderen. "Als Vlaamse waakhond", zoals Robert de Beule steeds herhaalde.

Onze missie is terug te vinden op www.vlaamsartsenverbond.org

Jan Van Meirhaeghe
Voorzitter VAV

Voorwoord Lieve Van Ermen

Als “Welkomstwoord voor De Algemene Vergadering” van het VAV op 25/2/23 wilde ik terugblikken naar de voorbije periode en vooruit kijken naar wat komen gaat.

Als “Voorwoord van Periodiek” wil ik alle lezers van Periodiek hiervan deelgenoot maken.

Het VAV heeft, in oktober 2022, zijn 100 jaar gevierd met een prachtig resultaat: een jubileumboek dat mag gezien worden en een academische zitting van formaat. Het werd overdag, in de prachtige trouwzaal van het Stadhuis te Antwerpen, een waar zintuigelijk feest voor het oor en het oog, en 's avonds werden onze smaakpapillen ook verwend!

De viering was de bekroning van de buitengewone inspanning van een gans team van de RvB waarbij elk lid een belangrijke functie had zoals in een orkest, goede uitvoerders (auteurs), een impresario, de eindredactie en een dirigent.

Voor Jan Dockx zag in een visie hoe het er zou moeten uit zien: welke hoofdstukken, welke figuren dienden besproken te worden en hoe de voorpagina artistiek hoogwaardig kon zijn. En zo is het ook gegroeid in een tijdspanne van een paar luttele maanden!

Jan, Jan, Geert et alii. schreven en zochten foto's -onze éminence grise, Prof Eric Ponette werkte onverbeten door in de coulissen en we leidden alles tot Frank -hét eindkanaal - die de teksten gepast bundelde en doorzond voor opmaak, en druk! Met veel plezier heb ik als voorzitter “de dans geleid” van dat “feest”!

Nu staan we terug in een Alg Vergadering, en wordt er naar elkaar gekeken. Wie doet wat ...verder?

Ook in het alledaagse zijn we een motor waar elk onderdeel belangrijk en onmisbaar is. Ik heb besloten een stap achteruit en een stap vooruit te zetten.

Tja niet iedereen was unaniem 100% tevreden met mijn soms wat artistieke en misschien chaotische aanpak en ik wilde enkel een mandaat heropnemen als ,conditio sine qua non, met unanieme steun. “Quod non” en ik geef dan ook met plezier de fakkel door

Maar ik wil wél ook een serieuze stap voorwaarts zetten om de historische “Grote Sprong voorwaarts” te parafrazeren zoals onze Chinese broeders plegen te zeggen:

van stap naar sprong

JA ! ik voel de energie en “de boost” om als een speciale gezant ,afgevaardigde van het unanieme bestuur ,als gelastigde ,de externe betrekkingen een nieuw leven in te blazen in dit pre-electurale jaar !

Ik wil “De boer op gaan” en de parlementairen en politici onze visie, onze getuigenis -het jubileumboek-afgeven: ons Jubileumboek. Zo tonen wij wie we zijn en kunnen wij onze missie duiden: de communautarisering van de gezondheidszorg. Als we dat kind gebaard hebben kunnen we de boeken van de vereniging toedoen en met gerust hart ter ziele gaan want dan is ons unieke doel en streven bereikt.

We moeten de geesten gaan masseren. het is NU ofte NOOIT ! En een artsenvereniging, een Vlaamse als het VAV is uitgelezen om dat pleit te trachten beslechten..

Ik hoop dat ieder van jullie achter dit idee kan staan.. en ik zal er met 100% voor gaan !

Met dezelfde ploeg versterkt met een prominent nieuw lid -collega Karel Vermeyen -wagende de Grote Sprong Voorwaarts naar een schitterend jaar 2023 !

Met ons symposium daarrond in het najaar (14/10/23) met als thema :” Wordt de Communautarisering van de Gezondheidszorg in 2024 een feit ?” kunnen we in 2024 naar de verkiezingen maar het zal niet zó eenvoudig zijn want we moeten langs steile paden naar de top!

Ik wens bij deze mijn opvolger ,Jan Van Meirhaeghe, alle succes toe met de logistieke organisatie van het symposium en met zijn nieuwe mandaat als Voorzitter!

Lieve Van Ermen

Indien dromen niet afschrikken
dan zijn zij te klein
*If your dreams do not scare you,
they are not big enough*
Ellen Johnson Sirleaf

Ik kan de richting van de wind niet
veranderen, maar ik kan wel mijn zeilen
aanpassen om de bestemming te bereiken.
*I can't change the direction of the wind,
but I can adjust my sails to always reach
my destination.*
Jimmy Dean

Een doel is een droom
met een streefdatum
*A goal is a dream with
a deadline.*
Napoleon Hill.

De beste manier om
de toekomst te voorspellen
is die zelf te maken
*The best way to predict
the future is to create it.*
Abraham Lincoln

Het verschil tussen dromen
en werkelijkheid heet actie
*The distance between dreams
and reality is called action*
Brian Tracy

CITATEN
verzameld
door
frank goes

GESCHIEDENIS VAN DE GENEESKUNDE

ONTSTAAN EN ONTWIKKELING VAN HET LAMBOTTE MUSEUM VOOR DE GESCHIEDENIS VAN DE GEZONDHEIDSZORG IN ANTWERPEN

Prof. em. Dr. R. Van Hee¹

Het Ontstaan

De ontstaansgeschiedenis van het Lambotte museum hangt nauw samen met de oprichting van het *Instituut voor de Geschiedenis van de Geneeskunde* aan de Universiteit Antwerpen. Dit Instituut werd in het leven geroepen aan de toenmalige Universitaire Instelling Antwerpen in 1992, en werd bekrachtigd door het Gemeenschappelijk Bureau Universiteit Antwerpen (G.B.U.A.).

In de schoot van het Instituut ontstond het idee om in Antwerpen een museum op te richten voor de Geschiedenis van de Gezondheidszorg, dat medische voorwerpen en instrumentarium zou bij mekaar brengen en ten toon stellen. Hiertoe werd vanaf 1997 een werkgroep opgericht die de modaliteiten hiervan heeft onderzocht. Op 23.03.1998 werd tot oprichting van een 'Vereniging voor Museaal behoud van Medisch Patrimonium in Antwerpen' overgegaan. Deze vereniging heeft gedurende jaren collecties geïnventariseerd en aangelegd in het Antwerpse.

Dit resulteerde in 2004 in de oprichting van een 'Vereniging zonder Winstoogmerk', getiteld 'Museum van de Geschiedenis van de Gezondheidszorg vzw', waarvan de statuten in het Belgisch Staatsblad verschenen op 7.06.2004.

¹ Conservator Lambotte Museum, namens alle leden van het Museum. E-mail adressen: info@museumgeneeskunde.be en bob.van.hee@gmail.com

Opstelling van oude RX-apparaten tijdens één der tentoonstellingen.

Teneinde het rijke patrimonium, dat door verschillende bruikleengevers ter beschikking werd gesteld of dat door artsen of organisaties geschonken werd, te kunnen ten toon stellen, werd op 8.12.2011 een contractuele verbintenis aangegaan met het

Ziekenhuis Netwerk Antwerpen (ZNA), waarbij als locatie van het Museum, de zaal F0 van het Stuivenberg-ziekenhuis als huurpand werd verworven.

Het Museum is eveneens bekend als het "Lambotte Museum". Dr. Albin Lambotte (1866-1955) was een internationaal gerenommeerd chirurg die tijdens zijn professionele loopbaan verbonden was aan het Stuivenberg-ziekenhuis. Hij was een pionier in het behandelen van botbreuken, met name door osteosynthese. Hij ontwierp talrijke instrumenten en toestellen waarop veel hedendaagse apparatuur nog steeds geïnspireerd is.

Externe fixator, destijds gebruikt door Albin Lambotte.

Doelstellingen van het Lambotte Museum

Het Museum voor de Geschiedenis van de Gezondheidszorg beheert binnen de ruime Antwerpse regio een uitzonderlijke collectie van Medisch Erfgoed en neemt daarmee een unieke plaats in binnen het Museale landschap van de Scheldestad.

De missies van het Museum zijn tweërlei:

- Het beheer van verzamelingen van medische en wetenschappelijke voorwerpen, archivalia en boeken.
- De organisatie van tentoonstellingen, lezingen en activiteiten m.b.t. de geschiedenis van de gezondheidszorg.

Vestiging van het Museum

Het Museum is gevestigd in het Stuivenbergziekenhuis te Antwerpen, in één van de voormalige patiënten zalen, namelijk de ronde benedenzaal 3 (of FO).

Vroegere ronde ziekenzaal, nu tentoonstelling.

Het ziekenhuis (opgetrokken tussen 1877 en 1884) werd gebouwd in een voor die tijd revolutionaire "paviljoenstijl". Enkele permanente bruiklenen bevinden zich op andere plaatsen, o.m. in het S-gebouw van de UA-campus 3 Eiken.

Bezoek van Koningin Mathilde op 23.09.2020 in gebouw S van de UA-campus 3 eiken. De koningin krijgt uitleg van Prof. Dr. P. Van Damme over het vroegere gebruik van de ijzeren long bij kinderverlamming (verz. Lambotte Museum).

De collecties in het Lambotte Museum

De collecties van het Museum omvatten voorwerpen die voornamelijk gebruikt werden in de loop van de negentiende en de twintigste eeuw. Een aantal voorwerpen gaan evenwel terug tot het 'Ancien Régime'. Alle medische specialiteiten zijn vertegenwoordigd. De veelheid aan voorwerpen laat toe de evolutie van de gezondheidszorg door de eeuwen heen te illustreren, enerzijds door het tonen van chronologische reeksen van voorwerpen, anderzijds middels thematische tentoonstellingen. Een zestal collecties werden door de jaren heen door het Lambotte museum verworven:

Achttiende-eeuwse zaag met houten handvat, gebruikt bij amputaties van ledematen.

Een belangrijk deel van de voorwerpen en instrumenten werd tussen 2008 en 2016 geschonken door het OCMW aan het Lambotte Museum.

Enkele scarificatoren in messing, gebruikt voor aderlatingen tot ver in de 19de eeuw.

Daarnaast werd in 2011 de collectie anesthesie overgedragen van de Vereniging van Antwerpse Anesthesisten-Reanimatoren (VERANTARE VZW) aan het Lambotte Museum. Deze collectie is momenteel één van de grootste van anesthesie in West-Europa.

Verder werd in 2013 een collectie overgedragen door het Zilvermuseum, bestaande uit medische voorwerpen in tin, messing e.a. metalen.

In 2017 werd een collectie Verpleegkundige instrumenten en voorwerpen verworven van de Groep Hygeia,

afkomstig van het voormalige militair gasthuis van Neder-Over-Heembeek.

In 2021 werd een collectie overgedragen van de vzw Koninklijke Artsen vereniging van Antwerpen (KARVA) aan ons museum.

Tenslotte werden de collecties aangevuld door een hele reeks private schenkingen van particulieren, ziekenhuizen en andere instellingen.

Semi-flexibele gastroscoop van Amerikaanse makelij, met elektrische lichtbron, insufflatie-peertje en biopsietang.

De tentoonstellingen

Vanaf de aanvang in 2009 werd een tentoonstelling bewerkstelligd van representatieve voorwerpen en instrumenten als **vaste uitstalling**. Daartoe behoren de ijzeren kinderlong, radiografieapparaten, een reconstructie van een oude operatiekamer, meerdere anesthesietoestellen, een verpleegkundige voorstelling van een ziekenkamer, een apotheek, enz.

Reconstructie van een operatiekamer van het Stuivenbergziekenhuis uit de jaren '40.

Reeks vroege narcoseapparaten.

Daarnaast wordt jaarlijks een **tijdelijke tentoonstelling** georganiseerd, gewijd aan diverse thema's. De keuze van het thema kan geïnspireerd zijn door de actualiteit of gekoppeld zijn aan het verwerven van betekenisvolle voorwerpen of collecties. Daarnaast worden ook voorwerpen ontleend uit andere musea of van particulieren:

- *Niet ademen, niet bewegen. 100 jaar Radiologie in Antwerpen* (AZ Stuivenberg, zaal G0) (september-december 1997)
- *'125 jaar Stuivenbergziekenhuis te Antwerpen'* (ZNA Stuivenberg, zaal F0) (25 april-30 oktober 2009).
- *'Word ik wel wakker, dokter?'* (Lambotte Museum, ZNA Stuivenberg) (24 november 2012-30 juni 2013), een tentoonstelling over de geschiedenis van pijnbehandeling en anesthesie.
- *'Kunst van Vesalius'* (Lambotte Museum, ZNA Stuivenberg) (3 april 2014-31 mei 2015), ter gelegenheid van de 500ste verjaardag van de geboorte van Vesalius, een tentoonstelling die de veelzijdigheid van Andreas Vesalius en zijn bijdragen tot de kennis van de anatomie in beeld bracht.
- *'Lambotte en Ensor. De Kunst der Techniek'* (Lambotte Museum, ZNA Stuivenberg) (24 september 2015-15 december 2016).
- *'Van adering tot dialyse. Een geschiedenis van nierziekten'* (Lambotte Museum, ZNA Stuivenberg) (23 januari 2017- 30 juni 2018).
- *'Van Helden en Sukkelaars. De gezondheidszorg tijdens de Eerste Wereldoorlog'* (Lambotte Museum, ZNA Stuivenberg) (18 september 2018 – 31 oktober 2019).
- *'Infecties en klimaat: een lat-relatie'*. (Lambotte Museum, ZNA Stuivenberg) (18 december 2019 - heden).

Toekomstvisie voor het Lambotte Museum

De herbestemming van de Stuivenberg-site.

Het Lambotte Museum voor de Geschiedenis van de Gezondheidszorg bevindt zich bij het naderen van haar 20-jarig bestaan op een belangrijk scharniermoment van haar bestaan.

Dit heeft in het bijzonder te maken met de geplande overheveling van de algemene ziekenhuizen Stuivenberg en Erasmus naar het nieuwe Cadix ziekenhuis. Deze verhuizing is voorzien voor het najaar 2023. De bestemming van de overblijvende onderdelen van de Stuivenberg site, alsmede de herbestemming van de leegkomende onderdelen vormen onderwerp van onderzoek door de autonome stadsdienst AG Vespa, de administratieve diensten van de stad Antwerpen en de betrokken architectenbureaus. Hierbij zal het psychiatrisch ziekenhuis, gelegen aan de Pothoekstraat, haar locatie en functies behouden. De herbestemming zal gerealiseerd worden na grondige

verbouwing en restauratie van de Stuivenbergsite (verwijdering van asbest uit de gebouwen, vergroening van de site, vernieuwing van de nutsvoorzieningen, enz.). Een definitieve datum van oplevering van de hernieuwde site, noch een daarop volgende toewijzing van de onderdelen ervan, zijn op dit ogenblik bekend.

Dat het Lambotte Museum voor de Geschiedenis van de Gezondheidszorg precies op de site Stuivenberg haar doelstellingen en missie verder wil uitbouwen, ligt voor de hand. Niet alleen is een overgroot deel van het rijke medische patrimonium (van meer dan 10.000 stuks) afkomstig uit het Antwerpse, niet het minst uit het Stuivenberg ziekenhuis zelf, daarenboven werd recent (2020-2022), met begeleiding van de dienst Erfgoed van de Stad Antwerpen, een onafhankelijk gevalideerd waarderings-traject van de collecties en het instrumentarium van het museum bewerkstelligd, waaruit de historische, educatieve en internationaal culturele waarde van het patrimonium werd aangetoond en benadrukt. Vooral het behoud van het museum op de Stuivenbergsite kwam daarbij in het bijzonder op de voorgrond.

Precisieweegschaal, gebruikt in de vroegere Stuivenberg-apotheek.

Tijdelijke oplossingen.

Tijdens de voorziene toekomstige verbouwingswerken van de site zal het Lambotte Museum voor **haar opslag** kunnen gebruik maken van een nog niet voorbestemd gebouw aan de Boerhaavestraat.

Set urethra-dilaterende sondes van Beniqué, in een doos, vroeger toebehorend aan Dr. Florent Cauterman, uroloog in het Stuivenbergziekenhuis.

Voor het verder zetten van de **tijdelijke tentoonstellingen** werd reeds een eerste reeks van gesprekken gevoerd met andere instellingen en kunstverzamelingen. Mogelijk zullen daardoor tentoonstellingen gehouden worden op andere stedelijke en buiten-stedelijke plaatsen.

Samenwerkingsverbanden van het Lambotte Museum met andere instellingen.

Het Lambotte Museum als centrum voor onderzoek en attractiepool voor studenten en scholieren.

Door haar jarenlange binding met de Universiteit Antwerpen wil het Museum Lambotte voor de UA haar rol als instituut voor onderzoek, restauratie en behoud van erfgoed voor de studenten blijven bewaren. Dit geldt voor studenten uit meerdere richtingen: geschiedenis, geneeskunde, restauratie, zorg en allerhande paramedische opleidingen.

Op een ogenblik, dat het herop starten van het vak *'Topics in de Geschiedenis van de Geneeskunde'* in de faculteit Geneeskunde voorzien wordt voor het academiejaar 2023-2024, geldt het Museum als concrete fysieke uiting van het UA-Instituut en waarborgt door haar jarenlange expertise de continuïteit op onderzoeks- en onderwijsniveau. Het is met andere woorden een uitgelezen plek om jongere en oudere vorsers onderzoek te laten uitvoeren in de Geschiedenis van de Zorg. Zoals bij vele Instituten in binnen- en buitenland blijft hiervoor een medisch-historische eenheid, een hieraan gekoppelde bibliotheek, en een onderzoeks-expertise noodzakelijk.

Het Instituut voor de Geschiedenis van Geneeskunde heeft, behoudens haar taak voor studenten aan de Faculteiten Geneeskunde en Geschiedenis van de Universiteit

Antwerpen, deze taak ook reeds lang opgenomen voor jongeren, in het bijzonder middelbare scholieren en hogeschoolstudenten.

Middelbare scholieren op bezoek in het Lambotte Museum.

Immers haar locatie in het Noorden van Antwerpen te midden van vele scholen met gediversifieerd jongerenpubliek is uiterst geschikt om een belangrijke educatieve uitstraling naar deze jongeren en leerlingen te bestendigen. Ook de hogere opleidingen in o.m. Verpleegkunde, Kinesithherapie, Ergotherapie, e.d. zijn hierin vragende partij, te meer daar deze hogescholen nu in een academisch werkveld taken willen aanbieden, die een historische - en achtergrondstudie in hun opleidingsrichting veronderstellen. Daarnaast wil het Lambotte Museum van de (her)allocatie en uitbreiding van haar tentoonstellingsruimten gebruik maken om een bredere inplanting en samenwerking met de culturele en sociale organisaties binnen de regio Antwerpen-Noord te versterken. Ook het recent toegenomen aantal migrantenjongeren vormt een specifieke doelgroep. Hiertoe wordt de didactische en educatieve rol van het Museum, die in haar statuten is voorzien, verder uitgebreid. Daarnaast wordt ook de logistieke samenwerking verder uitgebouwd met het Psychiatrisch Ziekenhuis Antwerpen op dezelfde site.

Reeks hogeschoolstudenten op bezoek in het museum.

Bezoek van een groep dames uit Antwerpen-Noord in het Lambotte Museum.

Een groep migrantenjongeren op bezoek, samen met hun leerkracht.

Uniek instituut in de regio.

Het Lambotte Museum is één van de weinige instituten en musea in België, die collecties betreffende medische zorgverlening ten toon stelt (de enige trouwens in de grote Antwerpse regio). Het speelt een aanzienlijke rol in de groep van Belgische medische musea, die in 2014 haar overzichtsboek *'IJzeren longen, warme harten'* publiceerde over de Benelux-instellingen, die dergelijk erfgoed bezitten. Daarenboven is de collectie opgenomen in het overkoepelende 'Academische Erfgoed' van de Vlaamse Gemeenschap, dat aan het Lambotte Museum uitgebreid aandacht schonk.

Oftalmoscoop van Liebreich in etui.

Bestuur, medewerkers en activiteiten van het Lambotte Museum.

Het bestuur heeft een 3-ledige organisatie : Een "Dagelijks Bestuur", bestaande uit de voorzitter, (R. Van Hee), de secretaris (M. Van Houtte) en de penningmeester (R. De Beckker).

Een "Algemeen Bestuur", bestaande uit het dagelijks bestuur, de "stichtende leden" die nog actief zijn, en een aantal vertegenwoordigers van verschillende disciplines (o.a. VERANTARE, School voor Verpleegkunde, UA, website, KARVA, Hygeia, enz.).

De "Algemene Vergadering", bestaande uit de twee voorgaande groepen samen met een aantal mensen die omwille van hun expertise, interesse of connecties het Museum bijstaan.

De leden van het "Algemeen Bestuur" zijn betrokken bij de dagelijkse activiteiten van het museum op vrijwillige basis. Zij zorgen voor de uitbouw en het in stand houden van de collecties (inventarisatie, fotografie, beschrijving van de voorwerpen, opslag), de inrichting van de museumzaal (selectie uit de permanente collectie en voorwerpen voor thematentoonstellingen), documentatie, toezicht tijdens openingsuren, publiekswerking en werven van fondsen.

Alle voorwerpen, instrumenten, boeken, foto's en archivalia worden geregistreerd. Dit omvat voor elk item onder meer het voorzien van een label, de beschrijving van de items, fotografische opnames, identificatie van de opbergplaats in depot, enz. Door de regelmatige aanvoer van legaten en giften blijft genoemde registratie een belangrijke activiteit uitmaken van de leden van het Lambotte Museum.

Voor de registratie wordt gebruik gemaakt van het collectiebeheerssysteem 'Erfgoedinzicht' van de Vlaamse Over-

heid. De volledige inventaris is online raadpleegbaar op www.erfgoedinzicht.be.

Het Museum, dat vanaf de aanvang een maatschappelijk doel voor ogen heeft gehad, stelde ook haar collectie open voor bruikleen aan andere musea. Hiervan werd in het verleden reeds uitgebreid gebruik gemaakt, wat de bekendheid van ons museum ten goede is gekomen.

Het Museum maakt jaarlijks een beleidsplan op, waarin gekeken wordt naar de resultaten van de registratie, van de tijdelijke tentoonstellingen, van het aanvaarden, resp. afstoten van legaten of instrumenten, enz.

Het museum is toegankelijk voor het algemeen publiek op donderdag van 10:00 tot 12:00 uur en op zondag van 14.00 tot 17.00 uur, met uitzondering van de feestdagen. Op deze en andere momenten kan het museum na aanvraag opengesteld worden voor groepsbezoeken.

De Inkomprijs voor het museum bedraagt 5 € per persoon voor individuele bezoekers en 4 € per persoon voor een groepsticket (minimum 10 personen). Er is gratis toegang voor scholieren (beneden 18 jaar) en voor de "Vrienden van het Museum" op vertoon van de lidkaart.

Vrienden van het Museum

Particulieren kunnen tegen een bijdrage van 50 € per jaar toetreden tot "De Vrienden van het Museum van de Geschiedenis van de Gezondheidszorg". De leden krijgen gratis toegang tot het museum en tot de tentoonstellingen. Zij ontvangen de Nieuwsbrief van het Museum.

Publiekswerking

- Organisatie van symposia en lezingen gerelateerd aan de tentoonstellingen.

Voordracht ter gelegenheid van een opening van een tijdelijke tentoonstelling.

- Deelname aan de jaarlijkse 'Erfgoed dag', 'Dag van de Wetenschap' en aan 'Open Monumentendag'.
- **Nieuwsbrief van het Museum:** regelmatig wordt een Nieuwsbrief opgesteld en verstuurd naar de "Vrienden van het Museum" en sympathisanten. Aanwezigheid in de museumwinkel van boeken en Dvd's gerelateerd aan de geschiedenis van de gezondheidszorg.
- Website: www.museumgeneeskunde.be

Besluit

De vzw Lambotte museum heeft de verantwoordelijkheid op zich genomen om het culturele medische erfgoed van de stad Antwerpen te bewaren en te tonen aan een zo groot mogelijk publiek. Zij vormt daarenboven een on-ervangbare kern van onderzoek, didactiek en expertise van medisch patrimonium voor scholieren, studenten, artsen, paramedici en geïnteresseerden in de evolutie van de medische - en zorgwetenschappen.

Uitleg over verpleegkundig instrumentarium tijdens een Wetenschapsdag.

Referenties

- Van Hee R. De geschiedenis van 125 jaar Stuijvenbergziekenhuis. *Gesch. der Geneesk.* 2009, 13: 32-44.
- Van Hee R. Albin Lambotte. Antwerps chirurg van wereldformaat. *Geschied. der Geneesk.* 2009, 13: 54-64.
- Van Hee R. *Het Stuijvenbergziekenhuis: een erfgoedicoon in Antwerpen (1879-2022)*. 1ste druk. Antwerpen/Apeldoorn: Garant, Uitg. 2022, 242 pp.

VAN UW HOOFDREDACTEUR

Wat er allemaal besproken en beslist en gestemd werd op de SAV van het VAV in Gent op zaterdag 25 februari 2023 zal u lezen in het verslag van onze secretaris Bart Garmyn.

Het doet mij natuurlijk plezier dat er, in overeenstemming met de adviezen van de RvB, beslist werd om het aantal Periodieken te behouden op 4 per jaar. Langs slechts 2 uitgaven per jaar is het inderdaad onmogelijk om voldoende actuele duiding te geven rond de politieke actualiteit. Ook de aard en het aantal inhoud rubrieken zullen niet onmiddellijk wijzigen.

Wij hopen ook op onze klassieke medewerkers beroep te kunnen blijven doen en danken hen al daarvoor. Ook herhaal ik-voor de zoveelste keer-mijn oproep om langs frank@goes.be commentaar te geven en voorstellen te doen. Tijdens de tweemaandelijks redactieraden wordt Periodiek besproken maar graag luisteren wij ook naar de stem van al onze leden.

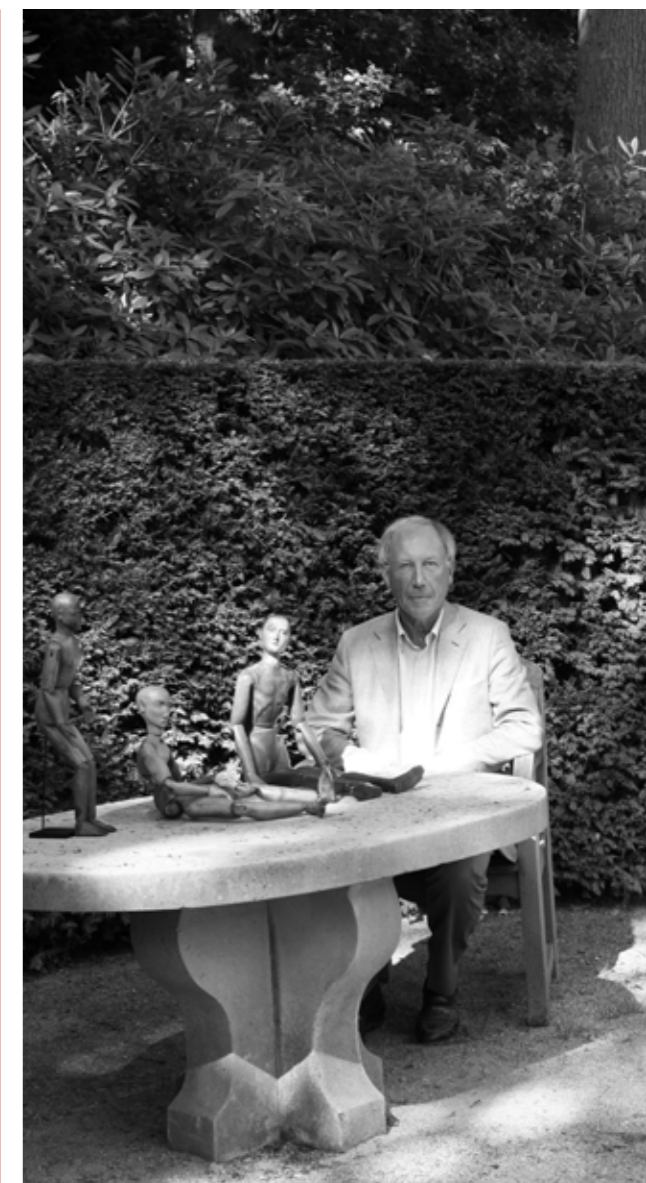
Dat dit jaar een cruciaal jaar wordt om onze hoofddoelstellingen te bereiken wordt meer dan verduidelijkt in het woord van de huidige en de vorige voorzitter. Of het VAV daarna mag gaan rusten, zal de toekomst uitmaken.

In dit nummer krijgt de lezer de klassieke info rond de laatste politieke actualiteit-een mooie tekst rond het museum Lambotte, een interessante tekst van onze hoofdsponsor het Rode Kruis Vlaanderen, naast de klassieke rubrieken.

Noteer ook de volgende activiteit van onze vereniging: op 27 mei bezoeken wij het KMSKA Niet ten onrechte merkte onze verantwoordelijke cultuur, Jan Dockx, op dat een inkomgeld van 20[€]/P wel kostelijk uitvalt zeker voor wie met een aantal familieleden wil bezoeken. In veel vermaarde musea worden gunsttarieven voorzien in bepaalde omstandigheden. Hopelijk werkt de directeur van het KMSKA daar ook naar toe!

Met enkele vrienden bekeken, en ontledden, wij recent een film van Lars von Trier en een korte beschrijving deel ik graag met onze leden.

Frank J Goes

Het VNZ, je preventief gezondheidsfonds

Terugbetalingen tot 400 euro:

- Diëtist tot **50 euro**
- Lidgeld sportclub tot **30 euro**
- Medische apps tot **20 euro**
- Oordoppen op maat tot **50 euro**
- Psychologische begeleiding tot **100 euro**
- Rookstopmiddel tot **50 euro**
- Sportmedische keuring tot **50 euro**
- Vaccinaties tot **50 euro**

VNZ
Vlaams & Neutraal
Ziekenfonds

Ontdek meer voordelen op vnz.be of bel 015 28 90 90
VNZ, verrassend voordelig

POLITIEKE ACTUALITEIT

DE BELGISCHE GEWESTELIJKE ECONOMISCHE KLOOF

Op 2 februari ll. trokken Alain Mouton en Daan Killemaes in Trends de aandacht met de titel “Door België loopt een immense economische kloof” (1). We bespreken de voornaamste elementen.

Tabel 1: Bruto beschikbaar jaarinkomen per hoofd van de bevolking in 2020

Vlaanderen	28.383 euro
Wallonië	22.948 euro
Brussel	23.948 euro

Deze Belgische economische kloof dateert niet van gisteren. De Belgische economie kent al sinds na WO II twee snelheden. Wallonië en Brussel hebben de voorbije decennia bijna nooit het groeitempo van Vlaanderen kunnen volgen: in Vlaanderen werden meer banen gecreëerd en steeg de arbeidsproductiviteit sneller. De Waalse economie werd in de vorige eeuw harder getroffen door de crisis in de steenkool- en staalindustrie. Doch een duurzame reconversie is mogelijk in 10 tot 20 jaar zoals buitenlandse voorbeelden leren. Na de eeuwwisseling smolten de groeiverschillen bijna helemaal weg, om na de recessie van 2009 terug te keren. Pas in de laatste twee jaar vóór de coronapandemie groeide de Waalse economie sneller dan de Vlaamse, doch de coronacrisis smoorde een mogelijk begin van de inhaalbeweging.

Bemerk dat door de herverdeling via de federale overheid (de geldtransfers uit Vlaanderen) de verschillen in het netto beschikbaar inkomen kleiner zijn, maar Vlaanderen zit nog altijd 5 % boven het Belgisch gemiddelde, terwijl Wallonië en Brussel er 7 % onder zitten.

De vermelde gewestelijke inkomensverschillen hebben te maken met de verschillen in werkzaamheidsgraad tussen de 3 gewesten.

Tabel 2: Werkzaamheidsgraad in 3de kwartaal van 2022 bij 20- tot 64-jarigen in de 3 gewesten

Vlaanderen	76,8 %
Wallonië	66,0 %
Brussel	66,0 %

Die kloof is en blijft reeds decennia groot. In geen enkel Europees land, Italië uitgezonderd, zijn de regionale werkzaamheidsverschillen zo groot als in België. Zo dragen de Vlamingen veel meer bij aan de sociale zekerheid en betalen ze meer belastingen. Terwijl de Walen meer een beroep doen op sociale uitkeringen.

Er is te weinig interregionale mobiliteit om die divergentie op te lossen. Bovendien heeft de centraal aangestuurde loonvorming als gevolg dat het armere Wallonië niet de kans krijgt om met lagere brutolonen aantrekkelijker te worden voor werkgevers. Dat zijn de verklaringen voor de al jaren aanhoudende miljardentransfers, die de economische kloof tussen de gewesten in stand houden.

De uitgaven van een overheid hebben een weerslag op haar begroting en op haar schuld. Bijgevolg zijn het begrotingstekort in verhouding tot het beschikbaar inkomen en de schuld in verhouding tot het beschikbaar inkomen beide een maat voor die uitgaven.

Tabel 3: Begrotingstekort in verhouding tot beschikbaar inkomen van de overheden (Nationale Bank België 2021 – Cijfers gelezen in grafiek A. Mouton en D. Killemaes)

Vlaanderen	- 6 %
Franse Gemeenschap	- 6 %
Federale overheid	- 15%
Waals Gewest	- 27 %
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	- 28 %

In verhouding tot het beschikbaar inkomen heeft Wallonië dus een begrotingstekort van 27 % tegenover 6 % voor Vlaanderen.

Tabel 4: Schuld in verhouding tot beschikbaar inkomen van de overheden (Nationale Bank België 2021 – Cijfers: zie bron “NBB Economic Review 2022, p.28” in grafiek A. Mouton en D. Killemaes)

Federale overheid	332 %
Waals Gewest	257 %
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	163 %
Franse Gemeenschap	77 %
Vlaanderen	58 %

In verhouding tot het beschikbaar inkomen torst Wallonië dus een schuld van 257 % tegenover 58 % voor Vlaanderen. Enkel Vlaanderen ziet zijn schulden niet ontploffen.

Ook in het saneren van de begroting spelen de economische divergenties een belangrijke rol. De zwakkere regio zal eerder de belastingen verhogen omdat ze daar belang bij heeft, terwijl de rijkere regio eerder denkt aan besparingen.

Een tweede verklaring is dat de gewesten amper verantwoordelijkheid dragen om een voorzichtig begrotingsbeleid te voeren. Verder wordt Wallonië door de Vlaamse geldtransfers niet aangezet om hervormingen door te voeren die zijn economie en arbeidsmarkt echt kunnen verbeteren. Sommige regio's verwachten bovendien dat ze wel gered zullen worden: wanneer ze weer eens in financieel moeilijke omstandigheden zitten, is er altijd wel een overheid die een reddingsboei gooit. De staatshervormingen van 1988 en 2001 waren een financiële reddingsoperatie van de Franse Gemeenschap omwille van haar onderwijs aan de rand van het failliet. In 2011 moest de begroting van het Brussels Gewest gered worden. Daarbij kreeg de federale overheid meer ademruimte: er werden bevoegdheden rond gezondheidszorg en arbeidsmarkt overgedragen naar de gewesten en gemeenschappen, maar de middelen volgden niet voor de volle 100 %. Nu zitten Wallonië en Brussel opnieuw in de financiële problemen en wordt na 2024 een volgende geldvraag verwacht bij de federale overheid.

De gewestelijke financieel-economische kloof veroorzaakt dus niet alleen de geldtransfers uit Vlaanderen, doch houdt ze ook in stand. Dat is een zeer ernstig probleem.

Nawoord:

Recent verweet Prof. Luc Huyse de Vlaamse regering dat ze op spectaculaire wijze faalt onder meer in de zorg en in het onderwijs (2). Realiseert hij zich dat de oplossing van de problemen met de kinderopvang, de woonzorgcentra en gedeeltelijk het onderwijs, geld kost en dat Vlaanderen jaarlijks geld verliest door de hoger besproken geldtransfers uit Vlaanderen?

Volgens Didier Paquot, chef economist en onderzoeksdirecteur bij het Destrée Instituut, bedroegen de transfers uit Vlaanderen op basis van berekeningen van Franstalige onderzoekers tussen 6,3 (jaar 2016) en 8,6 (jaar 2017) miljard euro: hierin werden de transfers via de interestlasten op de staatsschuld niet meegerekend (3).

Bovendien schrijft Luckas Vander Taelen: “Wel blijft *Magnette de oude industrie van meer dan een halve eeuw geleden aanhalen als excuus en herhaalt hij de mythe dat de huidige transfers een compensatie zijn voor de Waalse solidariteit met het arme Vlaanderen in de 19de eeuw. Professor Juul Hannes toonde overtuigend aan dat het Belgisch fiscaal systeem (toen, red.) altijd in het nadeel van Vlaanderen heeft gewerkt en dat er nooit transfers van Zuid naar Noord geweest zijn. Zijn bevindingen zijn nooit weerlegd.*” (4)

CONTINGENTERING: STAND VAN ZAKEN

In het vorig nummer van Periodiek eindigden we het contingentingsverhaal met de melding dat het Parlement van de *Franse Gemeenschap* op 16 november 2022 het door minister Frank Vandenbroucke voorgestelde *ontwerpdecreet* over de *toelatingsproef* voor geneeskunde *goedkeurde* op basis van het eerder bereikte akkoord om het aantal RIZIV-nummers voor Franstalige artsen op te trekken van 505 naar 744 in 2028.

We herinneren er bovendien aan dat het VAV op 19 september 2022 in een persbericht het *wetsontwerp* van minister Vandenbroucke *verwierp* (tekst: zie elders in dit nummer).

En dan, op 23 december 2022, kopte De Standaard: *“Vlaanderen trekt quota voor studenten geneeskunde fors op, tegen federale voorschriften in.”* (5) Samengevat: De Vlaamse regering legt de artsenquota die de federale regering oplegt volledig naast zich neer. Volgend academiejaar mogen 1.424 studenten beginnen aan een opleiding geneeskunde en 218 studenten aan een opleiding tandheelkunde. Dat zijn er honderden meer dan de federale regering heeft voorgeschreven.

Het krantenbericht vervolgt: Dat melden Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts en minister van Welzijn Hilde Crevits. De quota die de federale regering had opgelegd bedroegen respectievelijk 1.104 Vlaamse studenten voor geneeskunde en 181 voor tandheelkunde. In totaal worden er dus meer dan 350 extra studenten toegelaten of ruim een kwart meer dan voorgeschreven. Volgens Weyts is ‘de tijd voorbij’ dat de federale voorschriften worden opgevolgd. ‘Jarenlang hebben de Vlamingen zich moeten schikken naar federale bevelen, die trouwens achteloos naast zich neergelegd werden door de Franstaligen.’

Minister Crevits stelt dat de cijfers die de Vlaamse regering hanteert gebaseerd zijn ‘op de noden die in Vlaanderen bestaan.’ Het optrekken van de startquota moet helpen die noden te lenigen. ‘We bepalen nu zelf het tempo waarmee we de tekorten op het terrein wegwerken.’ Minister Weyts voegt daaraan toe ‘het historisch ontstane tekort’ versneld te willen afbouwen.

Er is al overlegd met de Vlaamse universiteiten over de haalbaarheid van de verhoging van het aantal nieuwe studenten. Minister Weyts stelt dat er in 2023 en 2024 extra middelen komen, specifiek om de capaciteit van de artsenopleidingen te verhogen zonder dat de kwaliteit daalt. De cijfers van De Standaard werden bevestigd door De Specialist dezelfde dag (6) en door Mediquality op 26 december 2022 (7). Artsenkrant bevestigde eveneens de cijfers en voegde er de berekeningswijze aan toe die reke-

ning houdt met uitval van studenten en met afgestudeerde masters artsen die niet doorstromen naar een gecontingenteerde vervolgopleiding. Artsenkrant vermeldde ook dat het ontwerp besluit van minister Ben Weyts nog naar de Raad van State moet (8).

Als voorlopig besluit kunnen we stellen dat het verzet van VAV tegen het wetsontwerp van minister Vandenbroucke en het bezoek van AK-VSZ, VNZ, VAV en twee externe specialisten aan minister Weyts nuttig zijn geweest.

Op 23 januari 2023 publiceerde De Specialist het artikel *“Decreet nieuw ‘toelatingsexamen’: Franstalige studenten al in het verzet”*. Dit is een reactie van het Interuniversitair Comité van Franstalige Medische Studenten (CIUM) op de publicatie van de tekst van het nieuwe decreet tot invoering van een toelatingsexamen voor medische en tandheelkundige studies voor de Franstaligen. Zij protesteren tegen het initiatief omdat er momenteel een tekort is aan artsen, dat in de komende jaren zal toenemen en dus zal bijdragen tot de achteruitgang van de gezondheidszorg. Zij twijfelen eraan of de geboden garantie op een RIZIV-nummer als voordeel zal opwegen tegen het vermelde nadeel (9).

Op 10 februari 2023 keurde de *ministerraad* op voorstel van minister Frank Vandenbroucke een *voorontwerp van wet* goed over de *aanbodbeheersing* van artsen en tandartsen, dat voortbouwt op het eerder besproken principesakkoord dat werd gesloten tussen de federale overheid en de Federatie Wallonië-Brussel inzake de planning van het medisch aanbod. In overeenstemming met dit akkoord voert de Federatie Wallonië-Brussel bij decreet een vergelijkend toelatingsexamen (numerus fixus) in voor artsen en tandartsen vanaf het academiejaar 2023-2024. Zo berichtte Pascal Selleslagh in Medi-sfeer op 10.02.23 (10). Verder noteerde hij dat het voorontwerp het historisch overschot aan artsen in de Franse Gemeenschap schrappt, aangezien de planningscommissie in haar rekenmodel reeds rekening houdt met de overtallen. Hij noteerde eveneens dat de optie van een versnelde afbouw van het historisch opgebouwde tekort in de Vlaamse Gemeenschap via een in ministerraad overlegd koninklijk besluit blijft behouden (een lokvisje van minister Vandenbroucke? red.). Tenslotte noteerde hij dat het voorontwerp een garantie inbouwt voor de huidige groep studenten geneeskunde en tandheelkunde die ten laatste in 2022-2023 aan de basisstudies zijn begonnen, zodat zij tot in 2028 (en de tandartsen tot in 2027) toegang hebben tot een specialisatieopleiding met het daaraan verbonden RIZIV-nummer.

Wouter Colson vermeldde in Artsenkrant op 13.02.23 dezelfde afspraken, doch noteerde bovendien dat de *Raad van State* op 2 februari ll. geen opmerkingen formuleerde bij het *besluit van de Vlaamse regering* dat het *startquotum* voor artsen volgend academiejaar optrekt naar 1.424

en voor tandartsen naar 218. Het werd op 10 februari ll. definitief goedgekeurd door de Vlaamse regering (11). Op 23 februari ll. meldden Pascal Selleslagh (12) en Wouter Colson (13) dat de *Vlaamse regering* op 17 februari ll., na advies van de Vlaamse Planningscommissie, een *voorontwerp van besluit* neerlegde dat de *subquota* voor arts-specialisten en tandarts-specialisten voor het jaar 2026 bepaalt. Over dit besluit wordt nog het advies ingewonnen van de Raad van State.

VERENGELING VAN HET HOGER ONDERWIJS

Sinds jaren werkt het VAV samen met de Vereniging van Vlaamse Academici (VVA) om een overdreven verengelsing van het hoger onderwijs af te remmen (14).

Op 15 februari 2023 overhandigden em. prof. Godelieve Laureys, lid van de Raad van Bestuur van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (KVAB), en Kristiaan Versluys, eveneens KVAB, het door hen opgestelde “Standpunt over Taalbeleid en Taalgebruik aan de Vlaamse Universiteiten” aan de vertegenwoordiger van minister Ben Weyts in het Paleis der Academiën te Brussel. De kernzinnen van het standpunt zijn: “... De huidige taalwetgeving stuit echter op weer-

stand vanwege haar strikt kwantitatieve en bureaucratische karakter. Ze vormt ook vaak een belemmering voor het rekruteren van buitenlands toptalent en zet een rem op het aantrekken van uitwisselingsstudenten. Dit standpunt bepleit dan ook een grotere autonomie voor de universiteiten om hun taalbeleid meer te kunnen differentiëren naargelang van opleidingstype en vakgebied en zo hun internationaal profiel beter te kunnen uittekenen. Evenzeer moet erover worden gewaakt dat een uitbreiding van het Engelstalig aanbod niet drempelverhogend werkt en leidt tot een democratisch deficit.” (15)

Als reactie op dit standpunt schreven Ghislain Duchateau, VVA-Werkgroep Taal en Onderwijs, en Paul Becue, Algemeen Voorzitter VVA, een open brief gericht aan minister-president Jan Jambon en aan minister Ben Weyts.

De kernzin van de brief is: “VVA vindt de aanbeveling van de KVAB om de taalquota in het hoger onderwijs te verlagen of zelfs volledig af te schaffen onbegrijpelijk en onverantwoord.”

En verder: “Vandaag ... merken we een sterke toename van het gebruik van het Engels in het hoger onderwijs. Sterker nog: de KVAB beveelt aan in een 100 bladzijden tellende Standpuntbepaling van verschillende leden van de Orde van den Prince – met als hoofdauteur em. Prof. Godelieve

Laureys, *Presidente van dit genootschap – om de universiteiten meer autonomie te geven en de taalquota te verlagen of zelfs volledig af te schaffen. De argumentatie daarbij is ‘want de facto springen de universiteiten zorgzaam om met het inrichten van Engelstalige opleidingen en is er geen sprake van een verregaande verengelsing.’ Toch ligt er momenteel een voorstel op tafel om in alle ingenieursopleidingen de masters eentalig in het Engels te organiseren en dus af te wijken van de equivalentieregel. Daarmee zou ook de procentuele limiet van 35 % Engelstalige masteropleidingen benaderd worden. Er mag in geen enkel opzicht getornd worden aan de quota: die kwamen weloverwogen tot stand. Er mag niet geraakt worden aan de equivalentieregel: hij is al sterk beperkt, terwijl hij vroeger gold per instelling. ... de Vereniging Vlaamse Academici (VVA) is verontrust over de intentie van de KVAB om wijzigingen aan te brengen aan de decretale regelgeving voor het taalgebruik in het hoger onderwijs. De Vereniging neemt daarom kordaat stelling dat er aan die regeling geen verandering mag worden aangebracht. Het huidige decreet op het taalgebruik in het onderwijs is goed en moet dus minimaal behouden blijven, in het belang van de toekomstkansen van onze studenten, in het belang van het werkveld, dat nog altijd professioneel Nederlands-taalvaardige afgestudeerden verwacht, én in het belang van het Nederlands als wetenschapstaal.” (16)*

Laten we hopen dat de Vlaamse regering het taaldecreet hoger onderwijs ongewijzigd laat, zodat we niet geleidelijk in een escalatie zoals in Nederland belanden.

Eric Ponette, 25 februari 2023

Referenties

1. Alain Mouton en Daan Killemaes: Door België loopt een immense economische kloof – Wallonië en Brussel kunnen Vlaanderen nog altijd niet bijbenen, Trends 02.02.23
2. Luc Huyse: Het collectieve zelfbedrog dat confederalisme heet, De Standaard 09.02.23
3. Didier Paquot: Verloop van de intergewestelijke financiële transfers tussen Vlaanderen en Wallonië, in: Vlaanderen betaalt, Doorbraak Boeken, 2021, p. 155-173
4. Luckas Vander Taelen: Geef Wallonië een André Renard, De Tijd 15.02.23
5. wle: Vlaanderen trekt quota voor studenten geneeskunde fors op, tegen federale voorschriften in, www.standaard.be 23.12.22
6. Redactie: Vlaanderen legt hogere quota voor artsen en tandartsen vast, www.despecialist.eu 23.12.22
7. KWO – Belga: Vlaanderen legt hogere quota voor artsen en tandartsen vast, www.mediquality.net 26.12.22
8. Geert Verrijken: Meer Vlaamse jongeren kunnen (tand)arts worden, www.artsenkrant.com 09.01.23
9. J.A./P.S.: Decreet nieuw “toelatingsexamen”: Franstalige studenten al in het verzet, www.despecialist.eu 23.01.23
10. Pascal Selleslagh: Planning medisch aanbod: beslissing ministerraad, www.medi-sfeer.be 10.02.23
11. Wouter Colson: Ministerraad keurt Vandenbrouckes compromiswet voor artsenquota goed, www.artsenkrant.com 13.02.23
12. Pascal Selleslagh: Vlaamse subquota artsen bekend voor 2026, www.despecialist.eu 23.02.23
13. Wouter Colson: To subquota or not to subquota, www.artsenkrant.com 23.02.23
14. Eric Ponette: 100 jaar Vlaamse actie en verwezenlijkingen van het VAV, in: 100 jaar Vlaams Artsenverbond, Uitgever Frank Goes, Brasschaat, p. 93-134
15. Godelieve Laureys en Kristiaan Versluys: Standpunt over Taalbeleid en Taalgebruik aan de Vlaamse universiteiten, Paleis der Academiën Brussel, 15.02.23
16. Ghislain Duchateau en Paul Becue: Open brief aan minister-president Jan Jambon en minister Ben Weyts, als VVA-reactie bij de Standpuntvoorstelling van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (KVAB) te Brussel op 15.02.23

HET RODE KRUIS VLAANDEREN

Strategie 2025: iedereen kan iemand helpen

We leven vandaag in een wereld waarin de ongelijkheid tussen mensen groter wordt. Waarin meer en meer rampen de zwaksten treffen. Waarin de sociale samenhang klappen krijgt. Als Rode Kruis-Vlaanderen willen we daar in onze nieuwe strategie antwoord op bieden. Staan klaar: maar liefst 14.000 vrijwilligers. En 1.600 medewerkers. Samen vormen zij de motor van onze hulporganisatie. Betrouwbaar, flexibel en robuust. Dit is ons plan voor 2025.

MEER VRIJWILLIGERSCHAP: ONZE ACTIETERREINEN DE KOMENDE 5 JAAR

Meer vrijwilligerschap in Vlaanderen: Met Rode Kruis-Vlaanderen als voortrekker. Wij faciliteren en stimuleren.

Eerste hulp: een gezondheidsvaardigheid voor iedereen

Ons gezondheidssysteem is aan het veranderen. De focus verschuift van vooral *cure* naar meer en meer *care*. Van vooral genezing naar meer en meer welzijn en levenskwaliteit. Van vooral ziekenhuis naar meer en meer eerstelijns hulp. Een evolutie waar wij als Rode Kruis-Vlaanderen aan bijdragen. Zowel voor EHBO (Eerste Hulp Bij Ongevallen) als voor EHBP (Eerste Hulp Bij Psychische problemen) bieden wij laagdrempelige *tools* en opleidingen aan om iedereen die gezondheidsvaardigheden bij te brengen.

Best mogelijke noodhulp

Tijdelijke, snel inzetbare, voldoende, flexibele en professionele hulp aan slachtoffers. Dat is wat mensen verwachten van onze Rode Kruis-vrijwilligers. Daarom besteden we veel zorg aan hun opleidingen. Onze rol bij infectieziekten? Het coronavirus maakte die snel duidelijk. Hoe eerste hulp organiseren in epidemie- en klimaatgerelateerde noodsituaties? Dat wordt een focuspunt de komende jaren. Volledig in lijn met onze humanitaire missie.

Bloedvoorziening: veilig, vrijwillig en voldoende

Rode Kruis-Vlaanderen voorziet veilig en voldoende rode bloedcellen, bloedplaatjes en plasma voor alle patiënten in de Vlaamse en Brusselse ziekenhuizen. Verder bieden we ook antwoord op de stijgende vraag naar plasma als grondstof voor levensreddende geneesmiddelen.

Meer vrijwilligerschap internationaal: Onze internationale activiteiten, opvang van asielzoekers en migratie. Politiek zijn dat gevoelige, wispelturige thema's. Als Rode Kruis-Vlaanderen vinden we het belangrijk om daarin een eigen, stabiele positie in te nemen.

Aanpak van migratie

Rode Kruis-Vlaanderen vertrekt van de primaire behoeften van migranten én hun psychologische noden. We gaan een stap verder dan louter het uitbaten van opvangcentra voor asielzoekers. De mens zit vol sterktes en capaciteiten. Daar leggen we bij migranten de nadruk op. We moedigen aan. We stimuleren hen tot elkaar onderling helpen. Zo groeit hun zelfredzaamheid. Zo helpen we migranten om snel op eigen benen te staan. Want opvang alleen draagt weinig bij. Een existentiële vraag van migranten: waar kan ik mij wortelen? Wij vragen de overheid om de kwestie ernstig te nemen. Want de afgelopen decennia zagen we een wispelturig vluchtelingenbeleid.

Internationale activiteiten

De zelfredzaamheid van onze zusterverenigingen in lage en middeninkomenslanden doen groeien. Dat is wat Rode Kruis-Vlaanderen als internationaal voortrekker op gebied van eerste hulp wil doen. Zodat die landen in de toekomst zelf duurzame projecten kunnen doen. Daarom zijn onze internationale acties in dit kader altijd tijdelijk. Naast de samenwerkingen met onze zusterverenigingen, staan ook het internationaal humanitair recht (IHR) en restoring family links (RFL) centraal in onze strategie. We streven er in de eerste plaats naar dat het IHR in België nageleefd wordt. Met Rode Kruis-Vlaanderen als hét IHR-referentiepunt in Vlaanderen en Brussel. Familieleden die vermist zijn. Tijdens en na een conflict, migratie of natuurramp is het onvermijdelijk dat familieleden elkaar kwijt raken. In zo'n situaties helpt het Rode Kruis hen opsporen met RFL. Om familiebanden te herstellen en gezinnen te herenigen. Daarbij maken we gebruik van de nieuwste methoden die in onze snel digitaliserende wereld voorhanden zijn.

Zelf geloofwaardig blijven qua vrijwilligerschap: Operationeel staan we sterker dan ooit. Internationaal waren we nooit zo zichtbaar als nu. Gevolg? Meer mid-delen en grotere beslissingen. In lijn daarmee moet ook ons bestuur evolueren. Altijd trouw blijvend aan ons DNA als vrijwilligersorganisatie.

Oprecht vrijwilligerschap

Deze 3 principes zijn voor Rode Kruis-Vlaanderen de basis van oprecht vrijwilligerswerk:

- 1. Vrijwillig.** Vrijwilligerswerk doe je voor jezelf en anderen. Zonder financiële of materiële voordelen.
- 2. Persoonlijke zingeving.** De belangrijkste motivatie? Anderen helpen, teruggeven aan de maatschappij. Bouwen aan een betere wereld. Ook voor jezelf.
- 3. Identificatie met onze kernwaarden.** De oprechte vrijwilliger staat achter de waarden van het Rode Kruis (bv. neutraliteit en onpartijdigheid) én Rode Kruis-Vlaanderen (professioneel, eerlijk & integer, solidair, respectvol).

Als organisatie willen wij onze vrijwilligers ontzorgen. Door hen professioneel te ondersteunen, adequaat werk-materiaal te geven en een efficiënt kader om in te werken.

Diversiteit

Voor maximale impact moeten we zelf representatief zijn op deze vlakken: verhouding man/vrouw, etniciteit, cul-tuur, leeftijd, religie, seksualiteit en functiebeperkingen.

Deugdelijk bestuur

De uitdaging voor ons als coöperatieve van vrijwilligers, bloed- en plasmagevers en schenkers? Onze interne be-sluitvorming en het juridische model van het Belgische Rode Kruis verbeteren. Om zo tegemoet te komen aan de noden van de 21ste eeuw.

VRIJWILLIGERSCHAP EN DE ROL VAN DE 'DERDE SECTOR'

Meer vrijwilligerschap. Oprecht en geloofwaardig. Dat is waar we voor gaan. Zowel binnen Rode Kruis-Vlaand-eren, als breder: in heel Vlaanderen en internationaal. Ie-dereden is immers gebaat bij meer vrijwilligerschap. Eigen onderzoek¹ toont bijvoorbeeld aan dat landen met meer vrijwilligerschap minder zwaar werden getroffen door COVID-19. Landen met één procent extra vrijwilligers in de bevolking hebben gemiddeld 60 COVID-19 doden minder per 100,000 inwoners. Dezelfde correlatie vinden we terug wanneer we staten in de VS met elkaar vergelij-ken. Opvallend: vrijwilligerschap is een betere voorspeller

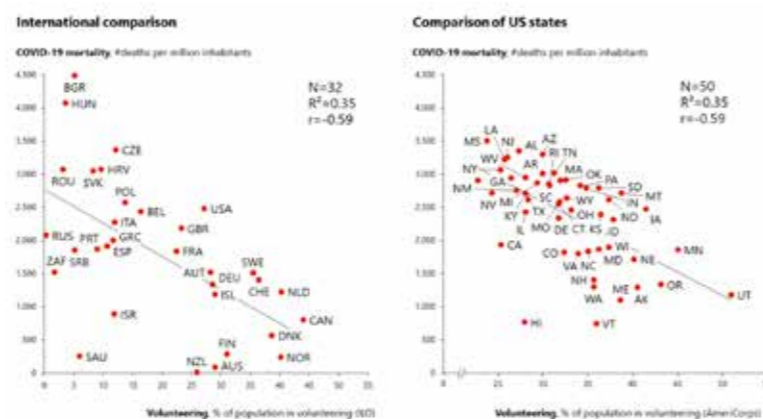
1 Schiltz, Van Remoortel, Scheers & Vandekerckhove (2022). Size of societal volunteering predicts COVID-19 mortality. DOI: <https://doi.org/10.1101/2022.03.31.22273238>

van het aantal COVID-19 doden dan verschillende va-riabelen die het vaakst worden genoemd in het publieke debat: vaccinatiegraad, leeftijd van de bevolking, obesitas prevalentie, BBP per capita, en de striktheid van het CO-VID-19 beleid.

Deze opvallende bevinding suggereert een bredere impli-catie: het belang van de 'derde sector'. De vooraanstaande denk Henry Mintzberg² beschrijft de driedeling in pu-bliek, privaat, en derde sector, en stelt dat een succesvolle samenleving een balans vindt tussen deze drie pijlers. Een respectabele en gerespecteerde overheid (die de re-gels vastlegt en handhaaft), een dynamische private sec-tor (die innoveert om commercieel succes na te streven binnen de gestelde regels), en een derde sector gebaseerd op burgers die zich vrijwillig inzetten om misstanden of vergissingen aan te pakken die (nog) niet door de publie-ke of de private sector worden aangepakt.

Rode Kruis-Vlaanderen onderschrijft deze analyse vanuit haar eigen onderzoek, en vanuit recente ervaringen uit de praktijk. Zo zien we bijvoorbeeld dat geprivatiseerde pla-smadonaties in de VS leiden tot een hogere infectiegraad, en tot een ongezond hoog aantal donaties bij de meest kwetsbare groepen. Ook meer recent en in eigen land was het niet de overheid of de private sector die de huis-vesting organiseerde voor Oekraïners op de vlucht, maar wel belangeloze samenwerkingen tussen burgers, on-dersteund door partners uit de derde sector, waaronder Rode Kruis-Vlaanderen. We kiezen er dan ook resoluut voor om met onze Strategie 2025 de derde sector te ver-sterken om zo de balans in de samenleving te herstellen.

Figuur 1: Vrijwilligerschap en COVID-19 mortaliteit

Fritz Schiltz en Philippe Vandekerckhove-

2 Mintzberg, H. (2015). Time for the Plural Sector. Stanford Social Innovation Review, 13(3), 28-33. DOI: <https://doi.org/10.48558/0WX6-ZG74>

(POLITIEK) NIEUWS

Professor Dirk Van Raemdonck nieuwe voorzitter KAGB -De Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België

Deze collega is een geboren Waaslander en sinds meerdere jaren diensthoofd van het transplantatie-centrum van het Universitair ziekenhuis Gasthuis-berg te Leuven.

Reeds vele jaren is hij een trouw en naarstig lid van VAV, hij nam de laatste jaren actief deel aan de meesten van onze studiedagen doorheen het land en zeker in Brussel.

Hij was humaniora student aan het Sint-Thomas college te Antwerpen en studeerde nadien geneeskunde aan de KU Leuven waar hij in 1984 Magna cum Laude promo-veerde.

De wereld werd nadien zijn opleidingsterrein (Leuven, UK, USA, Japan...)

Binnen zijn vakgebied, de transplantatieheelkunde, is hij sinds vele jaren de grote autoriteit in Vlaanderen met de hoofdstad Brussel inbegrepen. Wereldwijd is hij ter zake zijn domein erkend als de grote expert die vaak als con-gresleider gevraagd wordt en ook bestuurslid is van vele exclusieve wereldvermaarde transplantatiecentra. Velen herinneren zich ook de mediatitels: long en lever in een operatie getransplanteerd, viervoudige transplan-tatie in Gasthuisberg, duizendste longtransplantatie te Leuven!

Naast zijn eigen vakgebied toont professor Van Raemdonck sinds vele jaren interesse voor de medische opleiding en navorming. Hij is geruime tijd bestuurslid en ook meer-dere jaren penningmeester van de alumnivereniging, Alfagen, die zich bezig houdt met permanent leren.

Hij nam ook lang de leiding waar van de facultaire com-missie opleiding die de curriculum aanpassingen mee aanstuurt.

Wij mochten ook vaak zijn daadwerkelijke steun ervaren bij onze promotie activiteiten om Vlaamse studenten geneeskunde in Brussel stage te laten lopen, en hun verdere opleiding huisartsgeneeskunde als HAIO of hun assistentschap voor specialisatie, met de bedoeling om zo mogelijk ook in de hoofdstad als arts te werken.

Ja, Dirk is ook een correcte en strijdende Vlaming die weet war het op staat en dit ook durft te zeggen.

Als persoon wordt deze collega algemeen gewaardeerd en gerespecteerd om zijn rustige en toegankelijke stijl, hij is zeer luisterbereid en bijzonder eenvoudig gebleven en op hem kan men zeker ook beroep doen om noodzakelijke praktische problemen mee op te lossen.

Voor ons verbond is het een eer en genoeg om der-gelijke academici onder onze leden te mogen tellen. De voorbije decennia hebben wij vele collegae, actief in de Vlaamse medische faculteiten, onder de leden van ons bestuursorgaan of van onze adviesraad mogen hebben

Als lid van de KU Leuven denk ik in de recente periode vooral aan de professoren E.Ponette, B.Baert, O.Steen; J.Peers, R.Casteels; maar ook Gent, Antwerpen en Brussel waren regelmatig actief en aanwezig.

Nu, maar ook voor de toekomst blijft het belangrijk dat gezaghebbende academici en professoren bij het VAV aanwezig zijn want zij kunnen de kracht van onze bood-schap versterken en de draagkracht ervan vergroten.

Uiteraard sturen wij de felicitaties van VAV naar de nieu-we voorzitter van KAGB met onze zekerheid dat deze instelling nu in de juiste handen rust en dat onze stem daar goed gehoord zal worden.

Chris Geens, namens bestuur VAV

Vlaams Artsenverbond vzw, Dascottelei 78, 2100 Antwerpen (Deurne) Tel: 0468 30 93 34 / Secretariaat: dinsdag en donderdag van 9 tot 17.30 uur www.vlaamsartsenverbond.org Vlaams Artsenverbond vzw Deurne, 31 oktober 2022

Geachte Mevrouw Minister Verlinden, Minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing U zal zich herinneren dat ik u op 25 maart 2021 het memorandum van het Vlaams Artsenverbond (VAV) bezorgde met de eis tot communautarisering van de gezondheidszorg. En dat u, als gevolg daarvan, mij op 15 oktober 2021 uitnodigde om in de Parlementaire Commissie Staatshervorming de VAV-visie op de toekomstige staatsstructuur van de gezondheidszorg te geven aan de hand van het VAV-document "Naar een Vlaams Gezondheidsbeleid". Mag ik u herinneren aan het feit dat de federale regering in haar regeerakkoord de voorbereiding van een staatshervorming tegen 2024 beloofde en bovendien tijdens deze legislatuur nog 'een meer homogene bevoegdheidsverdeling op het vlak van de gezondheidszorg'. Die opdracht werd toevertrouwd aan uzelf en aan minister David Clarinval (MR). Uit interviews met Grondwetsspecialist Professor Jürgen Vanpraet door Tex Van Berlaer in Knack op 13 oktober 2022, en door Simon Andries in De Standaard op 14 oktober 2022, vernamen we dat Professor Vanpraet recent uw kabinet verliet omdat de Franstalige

partijen, weigerden om institutionele vooruitgang te boeken. U zal de ontgoocheling van onze vereniging begrijpen bij het vernemen van dit nieuws dat het regeerakkoord koudweg negeert. Bijgevolg vraag ik u, namens onze vereniging, u samen met de CD&V niet neer te leggen bij vermelde weigering van Franstalige partijen en uw standpunt hard te maken binnen de federale regering. Mag ik U dan ook beleefd vragen, Mevrouw Minister, wat U in deze zal ondernemen om dit alsnog te bewerkstelligen?

Met de meeste hoogachting, namens de Raad van Bestuur van het Vlaams Artsenverbond (VAV),
Dr. Lieve Van Ermen,
VAV-voorzitter 0495 546056

Minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing

Ter attentie van mevrouw Lieve Van Ermen
Voorzitter van het Vlaams Artsenverbond vzw
Dascottelei 78
2100 Antwerpen (Deurne)

Uw contactpersoon	T	Uw referentie	Bijlagen
Laura Paredis	02 488 05 11	/	/
E-mail	F	Onze referentie	Brussel
Laura.Paredis@verlinden.belgium.be	02 488 05 12	B22-1550	

09 DEC 2022

Uw schrijven d.d. 31 oktober 2022 in verband met de institutionele hervormingen

Geachte mevrouw Van Ermen,

Ik verwijs naar uw schrijven van 31 oktober 2022, dat mijn bijzondere aandacht genoot.

Voor wat betreft de stand van zaken van de werkzaamheden inzake de institutionele hervormingen, kan ik u meedelen dat de consultatierondes met de verschillende vicepremiers van de meerderheid over de implementatie van de betrokken passages in het regeerakkoord zijn afgerond. Er werd intensief overlegd, zowel over de institutionele hervormingen in het algemeen, als specifiek over het thema gezondheidszorg. De bedoeling van deze consultatierondes bestond erin de voorstellen van de betrokken ministers te horen en verder te bespreken in het kader van de uitvoering van het regeerakkoord op dit punt.

Wat in het bijzonder het thema van de gezondheidszorg betreft, finaliseerde de betrokken thematische werkgroep, die tot taak had een rapport op te stellen over een aantal vragen in verband met de bevoegdheidsverdeling, haar werkzaamheden. Dit rapport, dat rekening houdt met de input van zowel de federale als de gemeenschaps- en gewestadministraties, identificeert en bespreekt enerzijds de probleempunten, en reikt anderzijds een aantal mogelijke pistes aan die verder kunnen worden onderzocht en onderhandeld op het politieke niveau.

Een volgende stap bestaat erin samen met de Eerste minister en de voltallige regering te bekijken hoe verder aan de slag kan worden gegaan met het voorgaande.

Ook ik had gehoopt ondertussen al verder te staan, maar het voorbereiden van een staatshervorming en van een bevoegdheidsherverdeling is politiek een complex en tijdrovend gebeuren, waarbij het niet altijd evident is om alle regeringspartners op één lijn te krijgen. Bovendien blijft de uitvoering van het regeerakkoord een verantwoordelijkheid van de hele regering. Ik kan in elk geval bevestigen dat het nog steeds mijn ambitie is, alsook die van mijn partij, om het regeerakkoord uit te voeren. Ik zet mij dan ook samen met de Eerste minister verder in om vooruitgang te boeken op de verschillende aspecten van de institutionele hervormingen.

Met de meeste hoogachting,
Annelies Verlinden

Wetstraat 2 T 02 488 05 11
1000 Brussel F 02 488 05 12

Vergadering RVB van 15 maart 2023

Antwerpen, Hulstkamp

Aanwezig : Frank Goes, Lieve Van Ermen, Jan Dockx, Bart Garmyn, Jan Van Meirhaeghe, Geert Debruyne, Karel Vermeyen, Chris Geens

1. Verslag van de vergadering RvB van 12 februari 2023: goedkeuring en nazicht beslissingen. Chaotisch verlopen gezien discussie voorzitter en secretaris

2. Resultaat bestuursverkiezingen 2023 en samenstelling nieuw bestuur.

Lieve Van Ermen : Oud voorzitter en Ondervoorzitter
Jan Van Meirhaeghe : Voorzitter
Jan Dockx
Bart Garmyn : Secretaris
Geert Debruyne : Penningmeester
Chris Geens
Eric Ponette
Frank Goes : Hoofdredacteur periodiek
Karel Vermeyen :

3. Colloquium 14 oktober 2023:samenstelling werkgroep.

4. Colloquium 14 oktober 2023: stavaza.

5. VAV-acties overheveling gezondheidszorg in aanloop verkiezingen 2024.

6. Tijdschrift.

7. VAV-Cultuur

8. VAV en sociale media.

9. Politieke actualiteit.

10. Rondvraag.

11. Datum VV.

Statutaire vergadering Vlaams Artsen Verbond 25 februari 2023

Koninklijk Museum Schone Kunsten te Gent

Aanwezig : zie inschrijvingslijst
Verontschuldigd : Prof Erik Ponette,

1. In memoriam

In het begin van de vergadering wordt een minuut stilte gehouden voor overleden leden en ex-leden. In bijzonder voor Antoon Lust, Guido Mattelaer, Johan Draulans, Frantz Opdebeeck, Vic Anciaux en Jan Peers

2. Welkomstwoord door voorzitter Dr Lieve Van Ermen

3. Verslag statutaire algemene ledenvergadering van 19 februari 2022 in Handelsbeurs, Antwerpen

Het verslag wordt unaniem goedgekeurd.

4. Jaarverslag 2022

A. Ledenwerving

Er wordt op de vergadering een overzicht gegeven van het huidig leden aantal evenals een overzicht van de laatste jaren. Er is sprake van een voortdurende daling van het aantal leden. Er is nauwelijks rekrutering van nieuwe leden.

B. VAV cultuur

Volgende activiteiten hadden plaats in 2022

- Zaterdag 19 februari 2022: bezoek letterenhuis Antwerpen en bezoek Handelsbeurs
- Zaterdag 14 mei 2022 : bezoek Muzee Oostende
- Zaterdag 3 september 2022 : bezoek Horta museum en Hotel Solvay
- Zaterdag 25 februari 2023: Bezoek Gent Universiteit Museum

Geplande activiteit

- Zaterdag 23 mei 2023 : bezoek KMSKA te Antwerpen

C. 100 jaar VAV

Op de vergadering was er een terugblik op de succesvolle activiteiten naar aanleiding van het 100 jarig bestaan van de vereniging. Zowel de academische zitting in Antwerpen als de publicatie van het jubileumboek werden door de leden goed ontvangen.

D. Lobbywerk VAV

Er werd verslag gedaan van het lobbywerk dat de vereniging heeft verricht binnen OVV en naar verschillende stakeholders in politiek en verenigingsleven.

Hierbij zijn er 2 onderwerpen die de vereniging nauw aan het hart blijven liggen

- De volledige overheveling van het gezondheidsbeleid naar de gemeenschappen
- De contingentering van het artseneroep

Meer concreet werden volgende activiteiten besproken

- 19/7/2022 : Vlaamse artsen eisen belangenconflict in dossier artsenquota (De Standaard)
- 31/10/2022 Brief Minister Verlinden over toekomstige staatsstructuur gezondheidszorg
- 07/11/2022 : Bezoek Ben Weyts
- 07/02/2023 :verzoek vernietiging Grondwettelijk hof artsenquota(Jan Dockx)
- 21/02/2023 : Discussie Minister Vandenbroucke (Willem Amery)

E. Symposium 2023

Een nieuw symposium is gepland
Wetenschappelijk VAV-Symposium 2021
(datum: 14 oktober 2023 – KBC Brussel)

Naar een communautarisering gezondheidszorg 2024 een feit ?

Toegezegde sprekers

Karine Moyens, Dr Jonas Brouwers,
Prof Jan De Maeseneer, Marc Bosquet (ov)

F. Periodiek

Hoofdredacteur Frank Goes geeft toelichting over publicatie Periodiek. Hij verdedigt ook de beslissing van de Raad Van Bestuur om Periodiek te blijven uitgeven op papier en om minstens 4 nummers per jaar te blijven publiceren.

De Algemene vergadering gaat hiermee akkoord

G. Webstek

Er werd toelichting gegeven over het aantal bezoekers van onze webstek.

De Algemene vergadering geeft bestuur aanwijzing verder te blijven investeren in ontwikkeling webstek evenals in andere sociale media.

5. Financieel verslag 2022 goedkeuring begroting 2023

De penningmeester Geert geeft op de vergadering toelichting met de gedetailleerde cijfers.

De Raad van Bestuur krijgt van de Algemene vergadering kwijting voor de jaarrekening van 2022 en de begroting voor 2023 wordt goedgekeurd.

6. Vaststelling lidgeld voor 2024

Het lidgeld blijft ongewijzigd met 2023

7. Verkiezing nieuwe voorzitter

Er is één kandidaat voorzitter, Dr Jan Van Meirhaeghe. Deze wordt met algemeenheid van stemmen verkozen als voorzitter door de algemene vergadering

8. Verkiezing leden raad van bestuur

Lieve van Ermen is statutair lid van de Raad van Bestuur als oud-voorzitter

Volgende leden zijn kandidaat voor een nieuw mandaat in de raad van bestuur :

- Jan Van Meirhaeghe
- Jan Dockx
- Bart Garmyn
- Geert Debruyne
- Chris Geens
- Eric Ponette
- Frank Goes
- Karel Vermeyen

Al deze leden werden door de algemene vergadering verkozen met algemeenheid van stemmen

9. Woord door de nieuwe voorzitter

Jan Van Meirhaeghe geeft een toelichting bij zijn plannen als voorzitter tijdens zijn nieuwe mandaat. Hij sluit ook de vergadering

Verslag: secretaris Bart Garmyn

VAV BEZOEKT

VAV BEZOEKT OP 27 MEI HET KMSKA. Noteer deze datum!

HET KONINKLIJK MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN ANTWERPEN.

Het KMSKA (sommigen hebben tevergeefs gepleit om ter gelegenheid van de renovatie een beter uitspreekbare naam te bedenken waarbij zelfs de radde tong van de Antwerpenaar hierover struikelt) is het grootste en belangrijkste museum onder de voogdij van de Vlaamse Gemeenschap en is opgericht in 1810. Nadien werd de collectie in 1890 ondergebracht in een neoclassicistisch gebouw, ontworpen door de architecten Jean-Jacques Winders en Frans Van Dijck, gelegen aan de Leopold De Waelplaats. Met 8400 collectiestukken, van de 14de tot de 20ste eeuw, geeft het museum een zeer volledig overzicht van de artistieke ontwikkelingen in Antwerpen vooral in de 16de en 17de eeuw (de Gouden Eeuw). De Hollandse meesters zijn ook goed vertegenwoordigd.

Hedendaagse werken werden in de 19de – 20ste eeuw aangekocht en het museum bezit de grootste collectie ter wereld van James Ensor en Rik Wouters.

In het najaar 2011 werd het museum gesloten voor een jarenlange renovatie. Hierbij werden de vier grote patio's heringericht als museumzalen. De atoombunker werd vervangen door een nieuw depot.

Het ontwerp is van het Nederlandse architectenbureau "Kaan architecten".

Op 24 september, na een investering van 100 miljoen euro, heropende het museum dat met 40 procent uitgebreid werd. De oude zalen werden in hun glorie hersteld en aangepast aan de hedendaagse normen met een nieuwe klimaatregeling. Aan de binnenkant werd een nieuwe afdeling bijgebouwd voor kunst na 1880. In deze periode van 11 jaar werden ook 133 werken gerestaureerd en krediet opgebouwd in het buitenland door 3715 belangrijke bruiklenen toe te staan.

Dat de restauratie, aanvankelijk opgevat als een opfrisbeurt, zolang heeft geduurd met een overschrijding van het oorspronkelijke budget van 44 miljoen euro kwam door onverwachte hindernissen: asbestverwijdering, stabiliteitsproblemen, gevelrenovatie en een nieuwe ingang aan de zijkant op straatniveau.

Het museum is ingedeeld in twee blokken: de oude kunst in warme kleuren en de moderne kunst in witte zalen met hoge muren en de ondertussen beruchte witte gietvloeren.

Het uithangbord blijft de Rubenszaal waarbij zijn werk op een verbluffende manier in alle pracht en praal wordt gepresenteerd. Nog indrukwekkender is de "Mona Lisa" en mascotte: de madonna van Jean Fouquet die vanop grote afstand in het vizier komt en een ganse muur in beslag neemt. Subtiel is de confrontatie met werk van Panamarenko, Tuymans, Dumas en De Bruyckere.

Naast de "Madonna" zijn er nog twee andere symboolwerken: het maskerschilderij "De intrige" van Ensor en de "Laatste dag" van Alechinsky, deze laatste als scharnierpunt tussen de oude en moderne kunst.

In de zalen met moderne kunst is het licht prominent aanwezig en komen de Vlaamse impressionisten en expressionisten volledig tot hun recht.

Rondom het museum is de beeldentuin opnieuw aangelegd.

Met deze schitterende renovatie en ruim 600 topwerken behoort het KMSKA tot de selecte club van topmusea. Toch zijn er enkele minpunten: de beperkte sanitaire voorzieningen op het gelijkvloers in schril contrast met de uitgebreide lockerzaal en de smalle steile brandtrap die bij een ramp de dagelijkse toevloed van 7000 bezoekers onmogelijk aankan.

Jan Dockx

CULTUUR - BOEKEN

HET LIED VAN DE CEL

Een onderzoek naar de geneeskunde en de nieuwe mens.
Siddharta Mukherjee

526 pag. - 39,99 euro - uitg. De Bezige Bij.
ISBN 978 94031 12121

Mukherjee verstaat de kunst om ingewikkelde onderwerpen op een begrijpelijke wijze voor te stellen. Zijn twee voorgaande boeken “De keizer aller ziektes” en “Het gen” zijn hier het bewijs van. Met Het lied van de cel herhaalt hij dit huzarenstuk. Aan het einde van de 17de eeuw doen de Engelse geleerde Robert Hooke en de Nederlander Antoni

van Leeuwenhoek een ontdekking die de wetenschap voorgoed verandert. Robert Hooke (1635 - 1703) wordt geroemd als de Engelse Leonardo da Vinci en de grootste werktuigkundige uit zijn tijd. Hij was de grote pionier van het microscopisch onderzoek met zijn zelfgemaakte samengestelde microscoop. Het woord “cel” voor de eenheden waaruit organismen zijn opgebouwd is van hem afkomstig. Hij haalde zijn inspiratie uit kloostercellen. Hij publiceerde zijn bevindingen in het baanbrekende werk Micrographia. Daarentegen is Antoni van Leeuwenhoek (1632 - 1723) de meest bescheiden wetenschapper aller tijden. Hij woonde zijn ganse leven in Delft waar hij een handelszaak uitbaatte. Maar in zijn achterkamer ontdekte hij een heel nieuwe wereld met zijn zelfgemaakte enkelvoudige microscoop met één lens van hoge kwaliteit en een scherpe vergroting tot 200 maal. Van zijn zelfgemaakte 500 microscopen zijn er slechts 10 overgebleven. In zijn beroemde achttiende brief aan de Royal Society in Londen beschrijft hij “diertjes” in regenwater. Deze nieuwe kijk op het menselijk lichaam leidt de geboorte in van de moderne geneeskunde, waarbij aandoeningen worden beschouwd als het samenspel van zich afwijkend gedragende cellen en artsen proberen die te behandelen door cellen te manipuleren. Zo ontstaat een nieuwe mens.

★★★★★
Jan Dockx

JEZUS

Hans Küng

288 p.-Ten Have -vertaald uit het Duits
ISBN 978 90 259 03626.

Schrijver is Hans Küng (1928 – 2021), een van de meest vooraanstaande theologen van onze tijd, die het leven van Jezus ontleedt en beschrijft wat Jezus van Nazaret(h) in het begin van onze jaartelling betekende. Hij vergelijkt het christendom met de wereldreligies en wijst op de veel meer historisch vaststaande gegevens over die persoon dan over

Boeddha, Kung-Futse, of Lao-Tse.

De auteur gaat diep in op de verandering van de maatschappij gebracht door die enkeling die provocerend was, zowel naar rechts als naar links, en die ook omging met de verstotenen.

Er wordt ook diep ingegaan op verschil in levenswijze van die Jezus ten overstaan van bestaande groeperingen zoals de Essenen, de monniken van Qumran. Jezus leefde tussen de mensen en was geen prins, geleerde politicus noch rijke koopman. Ook zijn dood was gans anders dan die van Mozes, Boeddha, Kung-Futse en Mohammed die allen op hoge leeftijd, na een aangenaam leven, stierven. Hij gaat verder in op de betekenis van de wonderen en over Jezus als een geweldloze revolutionair. Hij ziet de verrijzenis niet als een te bewijzen historische gebeurtenis, maar als een metafoor. Op het einde toont hij Jezus als voorbeeld voor de mens

Het boek leest niet gemakkelijk, en is (althans voor mij) zeer uitgesponnen en herhalend.

★★★★
Frank J Goes

TEGEN HET VERGETEN

Bert De Strooper

285 p - Pelckmans.be
ISBN 978 94 6401 4501

De auteur, moleculair bioloog (°1960) en internationale autoriteit in het fundamenteel onderzoek naar Alzheimer en dementie, en nu directeur van het gerenommeerd “UK Dementia Research Institute” in Londen, laat zijn levenswerk en zijn carrière optekenen in dit boek.

Zijn prestaties zijn uitzonderlijk, en worden zeer gedetailleerd (maar moeilijk begrijpbaar voor niet-specialisten), stap voor stap besproken in dit boek.

Parallel met zijn levenswerk worden een aantal reflecties aangehaald die ook de “gemiddelde” lezer kunnen

boeien zoals; de blokkerende invloed van dierenwelzijn activisten op dierproeven die in het Alzheimerdomein onontbeerlijk zijn - het enorm aantal Alzheimerpatiënten (220.000 in België - 50 miljoen wereldwijd) - de enorme kost om belangrijke Alzheimerstudies op te zetten (rond de 800 Miljoen dollar) - het verband tussen de drie neurodegeneratieve aandoeningen Alzheimer, ALS en Parkinson - hoe studies worden opgezet Fase I-II-III - en waarom er niet gewerkt wordt aan het faciliteren van “geassisteerde zelfdoding” ter aanvulling van euthanasie. Samenvattend leerden wij dat vroegtijdige diagnose mogelijk is, dat medicatie het proces van cognitieve aftakeling een (klein) beetje kan afremmen, en dat er hoop is! Over de mogelijkheden en stand van zaken rond een vaccin werd niet gerept.

★★★★☆
Frank J Goes

TENTOONSTELLINGEN

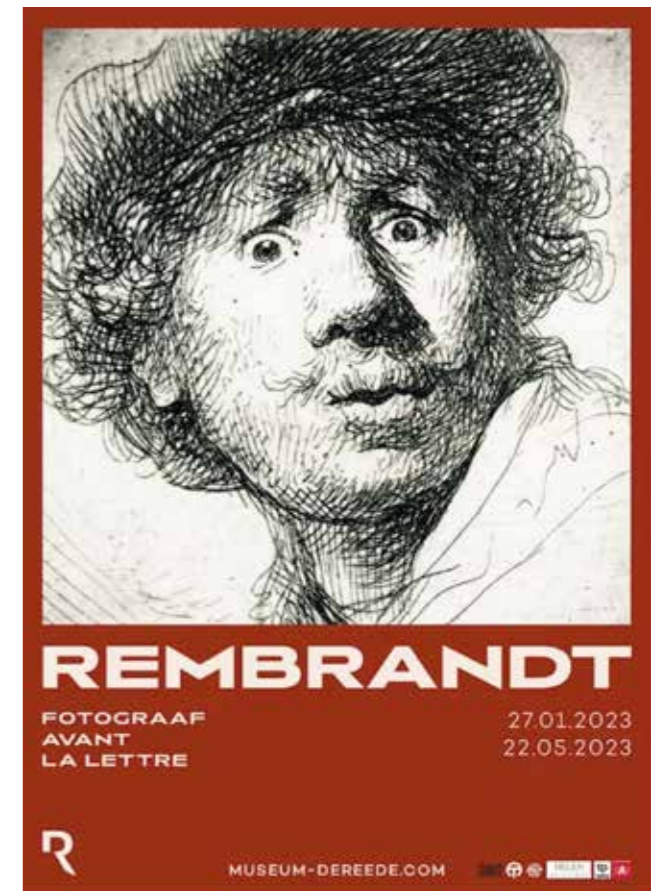
Binnenland

Rembrandt

fotograaf avant la lettre (tot 22.05.23).
De Reede, Antwerpen

Rembrandt is wereldwijd niet enkel beroemd als schilder maar ook als tekenaar en etser. Doorheen zijn hele carrière hebben zijn etsen dezelfde onderwerpen als zijn schilderijen: (zelf)portretten, landschappen, religieuze en mythologische thema's.

Met een 80-tal werken toont De Reede een unieke fotografische blik op de realiteit in een tijdperk lang voor de uitvinding van de fotografie.

Theodoor Rombouts (tot 23.04.23)
MSK, Gent

Terecht wordt hij geroemd als de Vlaamse Caravaggio. Tijdens zijn reis in 1620 naar Italië raakte hij in de ban van Caravaggio en zijn dramatisch spel van licht en donker: het "chiaroscuro". De Antwerpenaar Rombouts (1597-1637) was een gevestigde waarde in het Antwerps kunstenaarsmilieu. Maar in de schaduw van Rubens geraakte zijn artistiek nalatenschap na zijn dood snel in de vergetelheid. Het MSK brengt 30 van de circa 40 aan hem toegeschreven werken bijeen.

Verborgen parels
Zeven eeuwen meesterwerken uit Mechelen (tot 25.06)
Hof van Busleyden, Mechelen

In de ondergrondse expositie zijn 100 werken bijeengebracht in een depot-opstelling, kriskras door elkaar zonder thema of chronologie. Gemeenschappelijk is de uitgesproken band met de Mechelse kunstgeschiedenis of met historische locaties van de stad. Naast Rubens, Van Dyck en Jordaens is er ook werk van Rik Wouters en Quinten Massys.

Buitenland

Vermeer (tot 04.06)
Grootste overzichtstentoonstelling over een klein maar weergaloos oeuvre
Rijksmuseum, Amsterdam

Het Delft van Vermeer (tot 04.06)
Een stad als broedplaats van talent
Museum Prinsenhof, Delft

Escher (tot 10.09)
Een dwaalwereld getekend in zwart en wit.
Kunstmuseum, Den Haag

FILM

MELANCHOLIA

Wonderschone beelden, prachtige labiele vrouwen, onbestemde verlangens, door hun verstand verblinde mannen en onverklaarbare gebeurtenissen: *Melancholia* is vintage Lars von Trier, de Deense filmmaker.

Melancholia is een film die bol staat van de metaforen en zwaar aanleunt op interseksualiteit. Zoals in vele films en schilderijen is de witte kledij hier een symbool van waanzin.

Charlotte Gainsborough, dochter van Serge Gainsbourg en Jane Birkin, en ook een succesvolle Franse zangeres, een van de voorkeuractrices van de regisseur, zet hier een zeer sterke prestatie neer.

Melancholia is deel van *The Depression Trilogy*, met ook *Nymphomaniac* (2013) en de *Antichrist* (2009). In die films verhaalde en vertaalde Lars von Trier de depressie die hij toen zelf doormaakte.

Zijn films zijn een studie van de menselijke psyche in moeilijke omstandigheden - de vrouwen worden slecht behandeld, de hoofdpersonages zijn dikwijls depressief, de mens en de wereld is slecht. De zeer artistiek begaafde kunstenaar legt in zijn films veel van zijn persoonlijk - dikwijls erg negatieve en deprimerende ervaringen neer. Een van de vele controversiële uitspraken van de regisseur zegt veel over hemzelf. "Ik denk dat ik alle vrouwelijke personages ben in al mijn films. Ik heb me altijd een beetje vrouwelijk gevoeld, in de betekenis dat ik gevoelig was. De mannen in mijn films neigen slechts naar onbenulligheid. Die bezitten wat theorieën over verschillende zaken, en maken alles kapot."

Op een zeer kunstzinnige manier en met een speciale cameravoering, hem eigen en door hem ook ingevoerd, maakt hij prachtige films. Hij werkt met een hand gehouden camera en zonder rekwisieten zodat de acteurs zich zo weinig mogelijk bewust zijn dat er wordt gefilmd en gaat over van de ene scène naar de andere.

Von Trier toont de wereld van schijn en van de deprimerende werkelijkheid. De regisseur kampt al jarenlang met angsten, dwangstoornissen en depressies - en dat laat hij veelvuldig terugkomen in zijn films. In *Melancholia* laat hij zelfs de aarde vergaan: een letterlijke verbeelding van hoe hij zich op dat moment voelde.

Zeker zijn nieuwere films laten vaak een duistere kant van de menselijke psyche zien, waarmee de regisseur duidelijk lijkt te willen maken dat de mens slecht en tot het kwade geneigd is. Hiermee zet Von Trier ook vraagtekens bij de heersende moraal: wat is goed, wat is kwaad, en waarom eigenlijk? Wie bepaalt dat? Een belangrijk thema voor de regisseur.

Lars von Trier

stuk voor stuk unieke films vol experimenteerdrang en vernieuwingsdrift.

Al zijn films zijn mooi kunstzinnig uitgewerkt en bespreken drukkende onderwerpen zoals. REALITEIT VERSUS DROOM /MATERIELE WERELD VERSUS INNERLIJKE WERELD /SCHIJN VERSUS WAARHEID/ ZONDE EN STRAF /LEVEN EN DOOD.

In gans de film *Melancholia* wordt als soundtrack de prelude van Wagners *Tristan en Isolde* gebruikt om zo de dramatiek te accentueren.

Von Trier dweept met het Romantisch nihilisme, waarmee hij aanleunt bij Nietzsche en Schopenhauer.

Ik trachtte in *Periodiek 4/2017* (vanaf p.25) het eventueel verband tussen mentale stoornis en creativiteit te ontleden en deze film is daar een mooie illustratie van.

Frank J Goes
gebaseerd op een tekst van Liesbeth Everaert

Von Trier is niet bepaald geïnteresseerd in het schetsen van een mooi plaatje over de goedheid van de mens. Als er al iets positiefs gebeurt in een van zijn films, is dat vaak met een cynische ondertoon en is het een kwestie van tijd voordat het alsnog fout gaat. Een typische Von Trier eindigt dus niet bepaald met een happy end, maar laat je als kijker geschokt en verward achter. Wél zijn het

Kirsten Dunst

IN MEMORIAM

DOKTER VIC ANCIAUX

Dokter Vic Anciaux werd geboren op 24 december 1931 in Boechout en overleed op 24 februari 2023 te Jette.

Hij studeerde geneeskunde aan de KU Leuven en was er lid van het KVHV en van "De Kegelaar", een volkskunstgroep van Vlaamsgezinde studenten.

Na zijn studies geneeskunde vestigde hij zich in 1957 als huisarts in Machelen. Het was een genoegen om hem te vervangen als interimaris: zijn patiëntendossiers waren perfect in orde.

Van 1954 tot 2001 was hij actief in de Volksunie (VU). In 1961 werd hij arrondissementeel voorzitter VU-Brussel, in 1964 werd hij verkozen tot VU-gemeenteraadslid van Machelen en in 1965 tot partijbestuurslid; hij zetelde van 1965 tot 1995 in de Kamer van volksvertegenwoordigers voor het arrondissement Brussel en was lid van de Vlaamse Raad van 1980 tot 1995. Vic Anciaux was een goed redenaar en had een stem als een klok.

Ondanks de diverse samenstelling van de VU – van klassieke flaminganten, over progressieven, bedrijfsleiders en groenen, tot rechtse flaminganten – had hij voor alle groepen een lusterend oor. Hij was sterk sociaal gemotiveerd met bijzondere focus voor de zwaksten in de samenleving.

Hij had een uitgesproken zin voor verantwoordelijkheid: zo stelde hij zich tijdens een betoging in Komen op tussen een politiekordon en een groep Vlaamse betogers om een geweldadige confrontatie te vermijden.

Als VU-fractievoorzitter in de Kamer van volksvertegenwoordigers van 1975 tot 1977 en in 1979 ontpopte hij zich tot een gedreven debater, die zich vooral richtte op taalwetgeving, staatsvorming en volksgezondheid.

Van 1977 tot 1979 was hij staatssecretaris voor Vlaamse Cultuur en Brusselse Zaken, van 1989 tot 1995 Brussels staatssecretaris voor Buitenlandse Zaken, en van 1995 tot 1997 Brussels staatssecretaris voor Wetenschappelijk Onderzoek en Energie.

In die functies verdedigde hij hardnekkig de belangen van de Vlamingen in Brussel. Hij was ook een van de eerste politici die als staatssecretaris het migrantenprobleem in Brussel ter sprake bracht en werkte voor een democratisch en tolerant integratiebeleid. In 1997 nam hij ontslag uit de Brusselse regering uit onvrede met het niet naleven van het Brussels taalhoffelijkheidsakkoord door de Franstaligen.

In 1977 veroorzaakte het door de VU ondertekende

Egmontpact een splijtzwam in de Vlaamse politieke partijen en in de niet-partijpolitieke Vlaamse Beweging, met als gevolg een verkiezingsnederlaag van de VU in 1978. Daarop volgde Vic Anciaux Hugo Schiltz als partijvoorzitter op van 1979 tot 1986. Hij maakte het verlies weer goed bij de verkiezingen van 1981, doch in 1985 verloor de partij opnieuw en in 1986 werd Vic Anciaux door Jaak Gabriëls als partijvoorzitter opgevolgd. Bij het uiteenvallen van de VU in 2001 koos Vic Anciaux voor Spirit en in 2008 werd hij politiek dakloos.

Tot in januari 2006 was hij negen jaar lang voorzitter van de Vlaamse Liga tegen Kanker. Merkwaardig genoeg was Vic Anciaux tegenover zijn vroegere tegenstanders in het Egmontpact niet rancuneus: hij was een verdraagzaam man. Hij was bovendien een trouw lid van het Vlaams Artsenverbond.

Eric Ponett

DOKTER GUIDO MATTELAER

Dokter Guido Mattelaer werd geboren op 20 september 1935 en overleed op 18 december 2022. Hij doorliep de Latijns-Griekse humaniora in het Sint Amandscollege te Kortrijk. Hij studeerde geneeskunde aan de KU Leuven van 1954 tot 1961.

Tussen 1961 en 1964 specialiseerde hij in de dermatologie en de oppervlakkige radiotherapie aan de KU Leuven.

Van 1965 tot 2000 oefende hij zijn dermatologische praktijk uit te Antwerpen.

Tussen 1965 en 1978 was hij dermatoloog bij het Fonds voor Beroepsziekten.

Van 1988 tot 1993 was hij lid van de Orde der Geneesheren in de Provinciale Raad van Antwerpen.

Collega Mattelaer was een uitgesproken hispanofiel en autodidact Spaanse taal. Hij heeft niet kunnen weerstaan aan de uitdaging om sommige van zijn wetenschappelijke werken, vooral diegene in verband met de radiotherapeutische behandeling van huidtumoren, voor te stellen aan de Universiteit van Granada (internationaal dermatologisch congres 22-25 oktober 1969) en Barcelona (6 mei 1971).

In 2000 ging hij op rust in de Ardennen, waar hij de mirakelen van de natuur bewonderde en luisterde naar vooral de Spaanse klassieke muziek. In 2016 verhuisde hij naar Hamme-Mille. Op zijn rouwprentje staat de mooie liedtekst van Bram Vermeulen: "Dood ben ik pas, als jij me bent vergeten."

Eric Ponette

Ook een expert heeft soms een expert nodig.

Wij brengen
onze service
tot bij u in de
praktijk.

Maak een afspraak
op kbc.be/mediservice

POLITIEKE
ACTUALITEIT

CULTUUR

**HET
RODE KRUIS
VLAANDEREN**

Geschiedenis
van de
geneeskunde

(F)ACTUEEL

DE SPLIJTING VAN
DE GEZONDHEIDSZORG
IN BELGIË

